

Motion till riksdagen 2025/26:1483

av **Niklas Karlsson (S)**

Bevarande av minnet av varvsindustrin

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges varvsindustri är av historiskt och kulturellt intresse och förtjänar att bevaras och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under 1970-talet drabbades den svenska varvsindustrin av en internationell nedgång i oljekrisens spår. Den minskade efterfrågan på oljetankers innebar slutet för de svenska varven, åtminstone när det gällde nybyggnation. Efter flera varvspropositioner, rationaliseringar och nedskärningar lades det ena varvet efter det andra ner. Storvarven hade då förts in i Svenska Varv. År 1984 beslöt regeringen att lägga ned Uddevalla-varvet. Två år senare lades Kockums i Malmö ner. Då hade beslutet om att stänga det Götaverkenägda Öresundsvarvet i Landskrona redan fattats. I Göteborg upphörde de olika varven med sin fartygsproduktion under perioden 1979–1989.

Varven hade stor betydelse för de samhällen där de var verksamma, vilket kan belysas av hur stor andel av industriarbetarna som arbetade inom varvsindustrin och dess underleverantörer. I Göteborg var andelen 25 procent, i Malmö var den 19 procent, i Landskrona 39 procent och i Uddevalla hela 52 procent. Varvens stora betydelse för lokalsamhällena är en bakgrund till de reaktioner och det trauma som varvskrisen innebar. Men varvens betydelse var inte enbart stor när det gällde sysselsättning. I varierande utsträckning och på olika sätt påverkades städernas politik och kultur av varven och deras dominerande ställning i lokalsamhällena.

Frågan är hur hela denna skeppsbyggarverksamhet idag förmedlas i minneskulturen. På flera orter finns det livaktiga varvshistoriska föreningar, inte enbart i de västkuststäder där storvarven fanns utan också på andra platser runt om i landet. Flera av dessa föreningar är aktiva i Styrgruppen Svenska Varv, där Statens maritima museer också ingår och som arrangerar Varvsforum varje år. Det har också getts ut böcker och startats cirklar för att dokumentera varvens tid. På olika håll visas också varvsepoken genom

minnesmärken. Utställningar på museer, som Sjöfartsmuseet i Göteborg och Teknikens och sjöfartens hus i Malmö, har också inslag eller avdelningar där varven lyfts fram. En utställning om Öresundsvarvet i Landskrona hösten 2015 drog ett stort antal besökare. Det saknas dock fortfarande ett museum som brett visar på varvsindustrins betydelse för hela landet.

Den mark där varven en gång låg har i de flesta fall förvandlats till postindustriella områden med nya bostäder och kontorshus. Ett undantag är Landskrona där Varvsudden är intakt. I Landskrona finns det idag ett livaktigt reparationsvarv och nybyggnad av fundament till vindkraftverk. Området kring varvet har fortfarande kvar en industriell prägel. I till exempel denna miljö skulle det således finnas goda möjligheter att etablera ett varvsmuseum eller något slags upplevelsecentrum som speglar den svenska varvsindustrin.

Niklas Karlsson (S)